

**Dansk PENs bestyrelses skriftlige beretning til
den ordinære generalforsamling
13. marts 2019**

Dansk PEN i 2018

Præsidentens indledende ord

Den 2. oktober 2018 blev den saudiarabiske journalist Jamal Ahmad Khashoggi myrdet på sit lands konsulat i Istanbul. Efter al sandsynlighed var mordet bestilt af Saudi-Arabiens kronprins Mohammed bin Salman. Det er nok det mest drastiske og åbenlyse eksempel på en statsmagts had til det frie ord, men langt fra det eneste. Selv inden for Europas grænser har vi i de sidste par år oplevet drab på journalister. I februar blev den slovakiske undersøgende journalist Ján Kuciak og hans kæreste fundet myrdet i deres fælles hjem. Året før blev den maltesiske undersøgende journalist Daphne Garuana Galizia dræbt, da en bombe sprang under hendes bil. I begge tilfælde peger klare indicier på, at drabene har forbindelse til det undersøgende arbejde, de pågældende var i gang med. De ansvarlige er endnu ikke pågrebet. Også herhjemme har vi set et drab, på radiovært, (med-)forfatter og tidligere bandemedlem Nedim Yasar, hvis motiv ganske vist ikke er fastslået endnu, men som det er svært ikke at se i sammenhæng med Yasars ytringer.

2018 har ikke været et godt år for retten til at ytre sig. Især journalister har været udsat for mere intimidering, forfølgelse og indespærring, end det længe er set. Dog er der også lyspunkter, som da den kinesiske kunstner og digter Lui Xi, enke efter forfatter og nobelprismodtager Liu Xiaobo, i juli pludselig blev løsladt og kunne forlade landet. At den slags overhovedet kan forekomme, skyldes i reglen pres fra foreninger som PEN. Nok er vores kræfter begrænsede, men vi kan gøre vores til, at overgreb mod ytringsfriheden – og ofrene for disse! -ikke bliver glemt. Og i bedste fald kan vi påvirke regeringer eller mere magtfulde internationale organisationer til at intervenere.

Den anden del af PENs opgave -at imødegå hadefulde ytringer - er ligeledes stillet overfor udfordringer. I stigende grad misbruges især internettet til bevidst manipulation og til udbredelse af løgne og hadefulde ytringer, rettet mod personer og grupper, der kan være ganske uskyldige og ofte ikke befinder sig i en position, hvor de har mulighed for at forsvare sig med samme vægt. Grundlæggende er PEN fortalende for så vidtstrakt en frihed til at ytre sig som overhovedet muligt. Men vi må desværre også erkende, at verdenshistorien kender utallige eksempler på, at vold og krig er begyndt med en verbal ufordragelighed, der er blevet til hadefuld tale, som er blevet til opfordringer – og er endt med at udløse truende eller voldelige handlinger. PENs charter byder foreningens medlemmer, *”at fremme forståelse og gensidig respekt mellem nationer og mellem mennesker.”* samt *”at gøre deres yderste for at bekæmpe al form for had og opretholde idealet om én menneskehed, der lever i fred og lighed, i én verden.”* Bestræbelserne for at sikre eller opnå ytringsfrihed vil undertiden stå i et spændingsforhold til bestræbelserne for at komme hadefuld tale til livs. Vi skal ikke være sprogpolti og fare frem med formaninger, så snart nogen siger et uoverlagt ord. Men dybest set er der tale om en og samme bestræbelse. Ytringsfrihed bør som andre friheder bruges under ansvar – først og fremmest med ansvar over for en selv, med selvrespekt.

Man skal ikke gøre sig ringere, end man er, og de fleste mennesker er heldigvis ikke så ringe endda. Det giver adgang til at insistere på det frie ord over for stater og myndigheder og ikke mindst over for de mediemonopoler, som i rigt mål benytter sig af alle slags skinmoraliske argumenter for at indføre deres egen censur, følge egne politiske dagsordener og befæste deres magt. Her har PEN en vedvarende opgave, som vi også i den kommende tid vil forsøge at løfte.

I september måned holdt International PEN sin årlige kongres i Pune, Indien. Dansk PEN var repræsenteret af bestyrelsesmedlem Marianne Østergaard. Umiddelbart efter kongressen udsendte PEN international en rapport om de drab, overgreb og fængslinger af journalister, forfattere og bloggere, som i stigende grad finder sted i Indien.

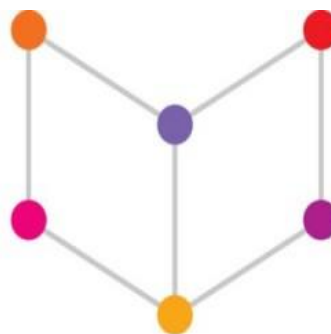
Med støtte fra Kulturministeriet har vi siden 2016 arbejdet aktivt på at få flere danske byer med i fribyordningen. Desværre går det ikke så let som håbet. For tiden er kun tre danske byer tilsluttet ordningen. Behovet for den form for hjælp til udsatte kolleger er stort, og selv om det kan være noget af en udskrivning for de byer der påtager sig et fribyværtsskab, har vi erfaring for, at de får meget igen ved at være en del af det internationale fribynetværk. Vi fortsætter derfor dette arbejde i også de kommende år og glæder os desuden over at UNESCO, i sin strategiplan for 2019-2022, har givet en stærk opbakning til indsatsen for at fremme fribyordningen. Vi vil naturligvis samarbejde med alle, der vil hjælpe med at fremme denne indsats.

Som meddelt på generalforsamlingen i 2018, er PENs økonomiske situation labil. Det har den i for så vidt altid været, men i foråret 2018 var der overhængende risiko for, at foreningen måtte skære radikalt ned på sine aktiviteter og måske endda ophøre. Det er derfor med stor glæde, at vi kan fortælle, at PEN i årets løb har modtaget en generøs støtte fra Aage og Johanne Louis-Hansens Fond og fra Politiken-Fonden, således at foreningens virke vil være sikret over de næste par år.

Støtten er givet til de projekter, vi er i gang med at gennemføre, og som skal skabe øget aktivitet og synlighed, bl.a. ved at afholde jævnlige møder om ytringsfrihed og litteratur, og gennem en kampagne for at øge foreningens medlemstal. På længere sigt kan foreningen kun fortsætte, såfremt den kan fastholde tilstrækkeligt mange betalende medlemmer. *Derfor gentager vi den tidligere udsendte opfordring til medlemmerne om at bidrage til, at foreningen vokser!* Tænk gerne over, hvem i jeres omgangskreds, der burde være medlem, men ikke er det. Og foreslå dem at kontakte pen@pen.dk og anmode om medlemskab.

Fribyer for forfulgte forfattere

Efter aftale med Kulturstyrelsen påtog Dansk PEN sig i 2016 som nævnt opgaven med at informere og rådgive danske kommuner om fribyordningen, i håb om at få flere byer med. Dansk PEN har udarbejdet informationsmateriale, som beskriver hvordan ordningen fungerer, tilknytningen til det internationale fribynetværk ICORN og hvordan kommunen udvælger sin fribyforfatter/kunstner. Dette materiale er udarbejdet som en pjece, der er sendt til de 94 kommuner, som ikke er med i fribyordningen og informationerne er desuden tilgængeligt via hjemmesiden: <http://danskpen.dk/fribyer>
Dansk PEN har påtaget sig rollen som koordinator for samarbejdet mellem de danske fribyer og det internationale netværk, og følger samtidig op på de udfordringer der er forbundet med at være fribyvært.

Det er tydeligt, at kommunernes indsats i forbindelse med at forberede modtagelsen af en fribyforfatter, herunder samarbejdet med Udlændingestyrelsen om godkendelse, indrejse- og opholdstilladelse, er omfattende, temmelig ressourcerkævende og desværre ofte langsomt. Vi arbejder derfor på en håndbog, der kan være en hjælp for kommunernes i deres forberedelse, samt guide dem i processen, både før, under og ved afslutningen af deres fribyværtsskab.

Kommunalvalget i november 2017 medførte flere steder ændringer i den lokalpolitiske sammensætning og de deraf følgende politiske prioriteringer. Nogle af de lokalpolitikere, der før valget havde vist interesse for fribyordningen, blev efter valget skiftet ud med andre, der foretrak andre prioriteringer. Desuden har økonomiske besparelser mange steder ført til, at der er skåret kraftigt på støtte til kulturelle initiativer. Dette kan have gjort det sværere for de lokalpolitikere, der ønsker at tilslutte deres by til fribyordningen, at vinde deres kolleger og partifæller for ideen. Det er vanskeligt, men selvfølgelig ikke umuligt! I bestyrelsen er vi fortsat overbeviste om, at det kan lykkes at skabe så stor interesse omkring ordningen, at flere byer melder sig til. Det kræver imidlertid en ændret strategi, for vi tror ikke længere på, at det kan ske gennem kontakt til kommunalpolitikere alene. Vi vil i det kommende år forsøge at få friby-tanken lokalt forankret i kultur- og uddannelsesinstitutioner og hos forfatterkolleger, kunstnere og kulturarbejdere, som skal være med til at drive ideen frem på det politiske niveau. Til dette arbejde vil der blive god brug for en indsats fra Dansk PENS medlemmer, der er tilknyttet lokale kunst- og kulturmiljøer i landet.

Kongressen og det internationale samarbejde

International PEN kongres i Pune, Indien

Mere end 400 forfattere fra over 80 lande deltog i PENS internationale kongres, der blev holdt i den indiske by Pune den 25.-29. september 2018. Vært for kongressen var PEN South India, som efter inspiration fra 150-året for Ghandis fødsel havde valgt temaet "Experiments with Truth – Freedom, Truth, Diversity" for de kulturelle arrangementer, der blev afviklet under kongressen. "Experiments with Truth", er en reference til Ghandis

selvbiografi "My Experiments with Truth", og valget af temaet *sandhed* var led i en hyldest til Ghandis værdier: sandhed og ikke-vold.

Det andet tematiske nøgleord *diversitet* var en henvisning til landet Indiens store kulturelle og sproglige mangfoldighed og til PENS arbejde for lingvistisk mangfoldighed og frihed. Som symbol på dette og fejring af verdens tusinder af sprog blev der i løbet af kongressen plantet en "global sprogskov", hvor de delegerede plantede hver deres lille træ på Savitribai Phule Pune University. Disse træer skal senere forsynes med lydoptagelser af alverdens sprog, som besøgende vil kunne lytte til. De delegerede deltog også i en tre kilometer lang march sammen med lokale studerende som en hyldest til verdens sproglige mangfoldighed. Temaet *frihed* rummede den pointe, at man i Indien de senere år har måttet "genopfinde" den ytringsfrihed, som er garanteret i forfatningen, men nu er kommet under øget pres i landet, bl.a. med mord på forfattere og journalister. Den nystiftede bevægelse for ytringsfrihed *Dakshiyayan* deltog i kongressens kulturelle arrangementer og fejring af ytringsfriheden.

Ytringsfrihed – eller mangel på samme – i Indien skulle fra kongressens start vise sig at blive et prekært. Natten før kongressens første dag blev der på værelserne afleveret et notat fra Executive Council, der rådede de delegerede til at udvise forsigtighed med at udtale sig kritisk om

den indiske regering under kongressen. Dette tiltag blev under åbningen kritiseret af adskillige delegerede, og efter kongressen skrev det nepalesiske PEN-medlem Prakash Raj en kritisk kommentar om det i onlinemediet *Ehe People's Review*.

Bekymringen handlede ifølge arrangørerne ikke så meget om myndighedernes mulige reaktioner som om risikoen for, at højreorienterede grupper skulle angribe eller forstyrre kongressen. På kongressens sidste dag offentliggjorde PEN International en kritisk rapport om de aktuelle vilkår for ytringsfriheden i Indien, [India. Pursuing truth in the face of intolerance](#) og holdt en pressekonference om den.

Komite-møder – Writers in Prison Committee

Kongressens første dag bestod som sædvanligt af parallelle møder i de stående komiteer: *Translation and Linguistic Rights Committee*, *Writers for Peace Committee*, *Writers in Prison Committee* og *Women Writers Committee*. Dansk PEN deltog i mødet i *Writers in Prison Committee*. Her fortalte centrene hver især om det, der rører sig i deres centre. Nogle fortalte om deres vigtigste engagement og aktiviteter, andre berørte generelle problemstillinger eller stillede forslag, og andre igen berettede om situationen i deres land. Bl.a. fortalte uyghurisk center om uyghurernes fortvivlende situation i Kinas nordvestlige provins Xinjiang Uighur Autonome Region (XUAR), hvor mange forfattere og intellektuelle er forsvundet eller fængslet, og hvor mere end to millioner mennesker er sendt i genopdragelseslejre.

Dansk PEN fortalte bl.a. om en planlagt antologi med og om fem forskellige forfulgte eller fængslede skribenter, der skal udkomme i 2019, med bidrag af bl.a. Ahmet Altan fra Tyrkiet, som er æresmedlem af Dansk PEN, og den uyghuriske sangskriver Ablajan Awut Ayup.

International PEN har i de seneste år kørt en slags kampagne, *Make Space*, der retter sig mod at finde holdbare løsninger for kolleger, der er tvunget i eksil. Fribyarbejdet er en del af dette, men arbejdet retter sig også mod andre typer af *Safe Heavens*. Der er stor forskel på hvordan mulighederne er i de enkelte lande og hvilke dele af dette arbejde de nationale PEN-centre har engageret sig i. På kongressen blev der afholdt en *Make Space Workshop*, som var en orientering og erfaringsudveksling om fribyarbejdet.

Nogle nøgletal:

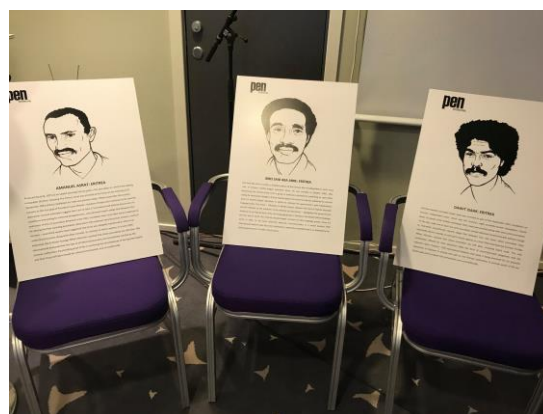
I 2017 modtog ICORN i alt 122 ansøgninger. 5-10 procent blev ikke videresendt til PEN, fordi ansøgerne åbenlyst ikke var forfattere eller i fare. Af de øvrige blev 5-10 procent ikke godkendt af PEN. 350 personer kontaktede ICORN, men søgte ikke. Ansøgningskemaet er på 8-10 sider, og kravene er store.

Fra januar til ultimo september 2018 modtog ICORN 104 ansøgninger, heraf var 25 procent kvinder og 34 procent singler.

Plenarforsamlingen

PENs internationale præsident [Jennifer Clements åbningstale](#) var en hyldest til Indiens store litterære tradition, men hun pegede også på, at Indien er et land med en enorm kvindediskrimination, hvilket har betydning for kvinders mulighed for at komme til orde. Hun begræd endvidere, at vi aldrig kommer til at høre de millioner af kvinders historie, som mangler i Indien på grund af kønsbestemte aborter og børnedrab.

Den tomme stol er en symbolsk måde at hædre og huske medlemmer, der ikke kan være til stede, og i løbet af kongressen blev en række dræbte eller forfulgte kolleger verden over mindet ved, at en stol med deres portræt blev sat frem blandt de delegerede. I år blev følgende mindet på denne måde: Daphne Caruana Galizia, Malta (dræbt). Dawit Isaak, Eritrea (fængslet, dræbt?) Amanuel Asrat, Eritrea (forsvundet, fængslet?) Idris Said Aba Arre, Eritrea

(forsvundet, fængslet?) Oleg Sentsov, Ukraine (fængslet). Shahidul Alam, Bangladesh (fængslet, men i november løsladt mod kaution). Gauri Lankesh, Indien (dræbt).

Valg

Jennifer Clement (Mexicansk PEN) blev genvalgt som præsident uden modkandidater. Nye vicepræsidenter blev Ngugi Wa Thiong'o (Kenya), Perumal Murugan (Indien) og Nayantara Sahgal (Indien) – alle indstillet og valgt for deres litterære meritter.

Salil Tripathi (Engelsk PEN) blev genvalgt som formand for Writers in Prison Committee, og Zoë Rodriguez (PEN Sydney) blev ny formand for Women Writers Committee.

Til Search Committee, en komité der skal sikre, at der er gode kandidater at vælge mellem til bestyrelse mv., på de kommende kongresser, blev følgende valgt: Antonio Della Rocca (PEN Trieste), Caroline Stockford (PEN Wales-Cymru), Judith Rodriguez (PEN Melbourne), Rose Mary Espinosa (PEN Mexico), og Urtzi Urrutikoetxea (Baskisk PEN). Komiteen valgte Caroline Stockford som formand. Den afgående Search Committee, hvor bl.a. Jens Lohmann fra Dansk PEN sad, blev takket.

PENs internationale bestyrelse skulle have tre nye medlemmer, og her blev Burhan Sönmez (Tyrkisk og Engelsk PEN) og Ola Larsmo (Svensk PEN) valgt for tre år, og Regula Venske (Tysk PEN) blev valgt for et år, som afløser for Anders Heger fra Norsk PEN, der er trådt ud i tid.

Resolutioner

Der blev på kongressen vedtaget [27 resolutioner](#). Dansk PEN var bl.a. forslagsstiller til en [resolution om apostasi og ytringsfrihed](#), som blev enstemmigt vedtaget.

Etablering af nye centre og nedlæggelse af centre

Etablering af fem nye centre blev vedtaget: PEN Iraq, PEN Perth (genetablering, da centret har eksisteret før), PEN Moskva, PEN Cape Verde og PEN Guinea-Bissau. Alle centre undtagen Moskva blev enstemmigt

godkendt, selv om der under debatten kom kritiske tilkendegivelser om diskrimination af homoseksuelle i Cap Verde. Der var en længere debat om det nye Moskva-Center, bl.a. fordi det er etableret som led i en splittelse i Russisk PEN, som har ekskluderet ca. 10 forfattere, hvorefter omkring 50 er gået i protest. Dansk PEN påpegede vigtigheden af, at PEN International ikke må misbruges i en intern russisk konflikt. International PEN har haft en delegation i Rusland for at forsøge at forlige parterne, men Russisk PEN har nægtet at samarbejde. Et af konfliktpunkterne er, at PEN Rusland efter nogles mening er i lommen på myndighederne og ikke tør være kritisk. Jennifer Clement sagde, at det er det

nye Moskva-center, der støtter PENs værdier. Ved afstemningen var 53 for, ingen imod, og otte afstod fra at stemme.

To centre blev nedlagt: PEN Algeriet og PEN Spanien, som ikke har betalt kontingent i 10 år. En ny gruppe på omkring 70 personer arbejder på at etablere et nyt PEN-center i Spanien.

Den internationale kongres i 2019

Kun ét land, Filippinerne, har tilbudt at afholde kongressen i 2019, og det affødte stor debat. Flere mente, at man ikke bør holde kongressen i et land med så stor undertrykkelse af ytringsfriheden som i Filippinerne – ikke så meget fordi det kunne blive farligt for de delegerede selv, men fordi det efterfølgende kunne bringe filippinske forfattere og journalister i fare, og fordi en sådan kongres i landet kunne fremstå som en blåstempling af styret. Andre mente modsat, at vi netop bør holde kongresser i lande, der har et problematisk forhold til ytringsfrihed og derfor bør støtte en modig invitation fra PEN Filippinerne, et center der har eksisteret siden 1958. Det blev også påpeget, at man bør tilstræbe at skifte kontinent, så det til næste år ikke bliver i Asien igen.

Efterfølgende er kongressens placering i Filippinerne blevet bekræftet, i det der ikke er kommet nogen seriøse alternativer på banen. 2019-kongressen holdes i Manila i dagene 1. – 5. oktober.

Nordisk PEN-samarbejde

Der er tradition for, at de nordiske PEN-centre mødes i forbindelse med kongresserne, for at udveksle erfaringer og drøfte prioriteringer og samarbejde i det kommende år.

Norsk PEN har forlæggeren William Nygaard som formand. De har arbejdet langsigtet med finansiering – en af deres to ansatte er betalt af det norske udenrigsministerium (UD). Desuden har de oprettet en særlig fond, og har sat et mål om at indsamle 10 mio. nkr. ind til videre har de 7-8 mio. De har tredoblet deres medlemstal de sidste år, så de nu har 800 betalende medlemmer. Som en støtte til det løbende arbejde har de nedsat en række udvalg med deltagelse fra eksterne specialister, bl.a. jurister. Disse udvalg beskæftiger sig med følgende: Whistleblowere, Medie/publicist, flerkulturelle aktiviteter, Overvågning, litteratur/formidling af litteratur.

Svensk PEN har fået ny præsident (ordførende) Jesper Bengtson. Foreningen er meget aktive i forhold til Göteborg Bogmesse, og har desuden programvirksomhed i Stockholm, Göteborg og Malmö. De har 850 betalende medlemmer, heriblandt bibliotekarer og andre, med en stærk interesse for litteratur. De har igangsat et program for skoler og lærere om hate speech og driver desuden *Dissidentblog.org* - der oprindeligt var et tidsskrift, men nu er et aktivt net-medie, bl.a. for mange fribyforfattere. Det er en succes, men de vil gerne have mere input.

Både Norsk og Svensk PEN nævnte ideen om at stifte samisk PEN-center – de vil begge kontakte samiske forfattermiljøer

Brev til PENs medlemmer fra den fængslede tyrkiske digter Nedim Türfent

Dear PEN Members,

That we see life through different lenses most of the time is not enough to bring down the bridges built between our hearts with the most elegant and gracious words. Words, which are dearest to our heart, build bridges between us. True, the colors of our languages are different, and each of our words has the exact right tone which its user feels is of the right dosage. But it is thanks to these mosaics of culture, this garden of peoples and the rhythmic dance of languages that we can hear, and more importantly, understand one another. Even though our words sound different in various corners of the earth, we can find the opportunity to meet on common ground through the universal language of solidarity.

The invaluable solidarity campaign you have initiated has honored us all, making our forehead reach the stars, and negating the meaning of the idiom 'out of sight, out of mind'. Such meaningful campaigns will enable us to surpass the curtains that block the word, overcome the shadows cast over the charm of life and enable us to overcome together the cold locks that restrict our pens. We will not kneel, and we will leave a drop of our verses on every page of life.

Ice-cold concrete walls; steel cages rise around the writers, poets, and journalists who have used nothing but words to voice all their troubles and concerns. Let alone those pens that have fallen hostage, deprived of their right to write, our colleagues that remain outside prisons are being forced to measure every word they use with the precision scales of a jewelry manufacturer and pass their thoughts through a sieve. There are attempts to imprison ideas in the heads of writers. It is a challenge to break out of mental detention centers! This anti-writing device tries to silence and intimidate those who speak their words with the sword of Damocles and silence those who write their thoughts with the stick of prison. None of us can be free unless we are all able to express ourselves without any fear or concern. Not even if we are able to catch lightning in a bottle. Unless the word and expression are free, unless ideas find the possibility to be spoken, we will constantly be treading water without moving further an inch. "No matter what anybody tells you, words and ideas can change the world," said John Keating in Dead Poets Society. It is essential that every idea, that every word is expressed in order to make our world more beautiful, to rid it of war and conflict and to make it more livable. For, an environment of freedom enhances our ability to think.

Dear PEN Members, we would like to express our eternal gratitude for every act of solidarity that you have carried out so far or you plan to in the future. While some people try to stifle our pens with a pile of grave earth, we will continue to hold them and produce. We would like to remind you that when the taste of solidarity is still within the reach of our hands, we will continue to write our reports, stories, novels and poems, line by line, letter by letter.

Hoping that the New Year will bring freedom to expression and the written word.

Nedim Türfent, 25 December 2018, Tyrkiet

med henblik på dette. Det kan i den forbindelse tilføjes, at Dansk PEN har fået en henvendelse fra en gruppe færøske forfattere, der overvejer at etablere et færøsk PEN. Det støtter vi varmt og hjælper gerne til.

Det blev besluttet at holde et nordisk PEN-møde i Oslo i løbet af foråret/forsommeren 2019.

Writers in Prison Committee og Rapid Action (RAN):

2018 har ikke været et succesrigt år. Flere af vores – desværre – mangeårige æresmedlemmer har ikke oplevet forbedringer i deres situation i 2018. Det gælder fx iranske Narges Mohammadi, uighuriske Ilham Tohti og saudiarabiske Raif Badawi.

Ikke desto mindre var det et af de euforiske PEN-øjeblikke, da den kinesiske poet og kunstner Liu Xia blev frigivet fra sin husarrest og fik mulighed for at rejse til Berlin. Den

Liu Xia, ved ankomst til Tyskland, efter frigivelsen.

internationale præsident Jennifer Clement nævnte det som et af årets højdepunkter i sin beretning: “... I’d like to share an experience of crazy collective joy, which occurred in July 11. This was due to the worldwide PEN membership reaction to the news that Liu Xia was on a plane leaving China!” Sagen vidner om, at det faktisk kan nytte, når PEN-centre verden over går sammen om at skabe opmærksomhed om en sag.

I 2018 har vi fået et nyt æresmedlem, den tyrkiske journalist og forfatter Ahmet Altan, der afsoner en livstidsdom for påstået støtte til terror. Dansk PEN har flere gange de senere år rettet fokus på hans sag, bl.a. i forbindelse med BogForum. I år har medlemmer af Dansk PENs Writers in Prison Committee oversat hans essay “Forfatterens paradoks”, som blev bragt i Politiken 22. september 2018 og fremført på BogForum.

Salil Tripathi

Internationalt var 2018 som nævnt ikke et opmuntrende år for ytringsfriheden. “Generelt er verden blevet mere splittet og mere fjendtlig over for ytringsfrihed”, sagde formand for Writers in Prison Committee Salil Tripathi i sin beretning fremlagt på kongressen. “Færre regeringer er villige til at tage mod skribenter på flugt for forfølgelse, og flere regeringsledere griber til propaganda.”

Løgne og falske nyheder spredes på internettet med en hast, hvor præcis og faktatjekket information og journalistik ikke kan følge med. Og journalister, skribenter og kommentatorer bliver ikke blot truet af myndigheder og regeringer, men også af ikke-statslige aktører, der ofte slipper for straf.

I Tyrkiet har der været en voldsom stigning i antallet af retssager mod journalister, intellektuelle, menneskerettighedsaktivister osv. Med over 170 fængslede journalister er Tyrkiet det land i verden hvor flest journalister holdes bag tremmer.

Der er sket en bekymrende forværring af ytringsfriheden på Malta både før og efter mordet på landets mest velkendte undersøgende journalist Daphne Caruana Galizia i oktober 2017.

I Rusland har nye love dramatisk styrket myndighedernes kontrol med informationsstrømme både online- og offline. En af de sager, PEN følger, omhandler den ukrainske filmskaber og forfatter Oleg Sentov, som har ytret sig højlydt og kritisk om Ruslands annektering af Krim, og som blev arresteret i 2014, anklaget for terrorisme og idømt 20 års fængsel. Oleg Sentovs sag er også en af dem, som Dansk PEN har fulgt med i.

Eritrea er stadig blandt de værste lande i verden for journalister, og i år har journalist, forfatter og dramatiker Dawit Isaak, med politisk asyl i Sverige, tilbragt 17 år i fængsel. Familien har ikke haft kontakt med ham i alle disse år, og dybest set ved vi ikke, om han fortsat er i live.

Situationen i Bangladesh giver anledning til stor bekymring, fordi forfattere, kunstnere og fritænkere til stadighed bliver mål for angreb og aggressioner. En række bloggere er blevet dræbt de senere år – senest Shahsahan Bachchu i juni 2018. Den 5. august blev den kendte fotojournalist Shahidul Alam fængslet for i et interview på Al Jazeera at have støttet unge demonstranternes krav om større trafiksikkerhed. Efter et enormt internationalt pres blev han dog i slutningen af november frigivet mod kaution.

I Indien er skribenter fortsat udsat for intimidering som følge af deres arbejde, og de senere år er flere journalister blevet myrdet, senest Shujat Bukhari fra Kashmir i juni 2018.

I Egypten udsættes journalister, forfattere og kunstnere i stigende grad for intimidering fra myndighederne og lokale politienheder. Det sker i form af afhøringer, ransagninger, trusler og arrestationer.

I Kina er foruden Liu Xia to andre PEN-kolleger frigivet, men mange sidder fortsat fængslet eller i husarrest, herunder æresmedlemmer af Dansk PEN Gao Yu, Yao Wentian og Ilham Tohti. Sidstnævnte tilhører det uighuriske mindretal, og der bliver slået særligt hårdt ned på uighuriske skribenter, kunstnere og intellektuelle.

Forfattere og journalister i store dele af Latinamerika oplever fortsat direkte og indirekte censur, trusler, vold og drab. Straffrihed – at ansvarlige ikke bringes for retten – udgør et særligt problem i hele regionen. Et af verdens farligste lande at være journalist i er Mexico, og PEN har sammen med Article 19 og Committee to Protect Journalists (CPJ) indrapporteret til FN's såkaldte Universelle Periodiske Bedømmelse (UPR), at i de sidste fire et halvt år er mindst 49 journalister blevet dræbt, hvortil kommer otte forsvindinger og hundredvis af trusler og angreb.

Dansk PEN har i årets løb protesteret på vegne af den fængslede egyptiske digter Galal El-Beairy, den palæstinensiske digter Daren Tatour, der sad i husarrest i Israel, men blev løsladt i september efter pres fra bl.a. PEN, den fængslede kinesiske journalist Gao Yu og den senere løsladte digter og fotograf Liu Xia, den fængslede kinesiske forlægger Gui Minhai, digteren Abdullah Habib, der er fængslet i Oman, den ukrainske filmmand og skribent Oleg Sentsov, der er fængslet i Rusland, bloggeren Raif Badawi og digteren Ashraf Fayadh, der begge fortsat sidder fængslet i Saudi-Arabien og ved den indledende retssag mod fem fængslede journalister og redaktører fra den nu lukkede tyrkiske avis Cumhuriyet.

Galal el-Beairy

Desuden har Dansk PEN bakket op om internationale støtteerklæringer forfattet og iværksat af PEN International i samarbejde med andre internationale ytringsfriheds- og menneskerettighedsorganisationer, og en lang række af foreningens medlemmer har i december, på årsdagen for hans fængsling, underskrevet en støtteerklæring for den tyrkiske nyhedsredaktør og journalist Nedim Türfent. Nedim Türfent sendte i december 2018 et bevægende brev fra fængslet til PENs medlemmer, som tak for støtten.

Året kort:

Januar:

- PENs Nytårskur i Litteraturhuset med Sociolog og forfatter Rasmus Willig, "Jeg hører hvad du siger" - om lydhørhed og offentligt (og privat-) ansattes ytringsfrihed

Februar:

- Teater Får302 inviterede PENs medlemmer til forestillingen *T-error*, efterfulgt af en samtale med lektor i politisk sociologi Carsten Bagge Laustsen

Marts:

- Et planlagt arrangement i anledning af Poesiens Dag måtte desværre aflyses.
- Ordinær generalforsamling.

April:

- Den Internationale Højskole og Friby Helsingør holdt et stort arrangement med deltagelse af fribyforfattere og kunstnere fra Danmark og Sverige. Mille Rode talte på vegne af Dansk PEN om arbejdet for at få flere byer med i fribyordningen.

Maj:

- På Pressefrihedens Dag, 3. maj, kunne Dansk PEN, i samarbejde med International Media Support, Amnesty International og Cinemateket, præsentere dokumentarfilmen *Courage – journalism is not a crime*, om tre, meget modige journalisters liv og arbejde. Instruktør Tom Heinemann. Filmen kan i øvrigt ses her: <http://www.courage-documentary.dk/>

- Teater Får302 inviterede PENs medlemmer til forestillingen *Hvid Uskyld*, efterfulgt af en samtale om Danmarks etiske og politiske håndtering af 100-året for salget af de Dansk Vestindiske øer og vor tid som kolonimagt.

Juni:

- Festivalen LiteratureXchange, arrangeret af Aarhus Litteraturcenter, Folkeuniversitetet og Kulturudvalget i Aarhus, havde bedt PEN om at lede et møde under festivalen med titlen *Retten til det frie ord*. På vegne af PEN var Trine Andersen i samtale med forfatterne José Eduardo Agualusa fra Angola og Rodrigo Hasbún fra Bolivia.

August:

- 19. august optrådte 16 forskellige kunstnere og forfattere ved det tilbagevendende, flotte havearrangement i gården bag PENs sekretariat, som afslutningen på en otte dage lang festival, Billeder af Liv, arrangeret af Michael Svennevig.

September:

- Vi holdt et fint og velbesøgt debatmøde i Litteraturhuset i Nybrogade d. 4. september, med foredrag af professor emeritus i sociologi Heine Andersen om forskningsfrihed – ideal og virkelighed.

Oktober:

- Den 9. oktober afholdt vi endnu et spændende debatmøde med mange tilhørere i Litteraturhuset i Nybrogade, denne gang med foredrag af forfatter og kommunikationsrådgiver Knud Lindholm Lau, *Bare Fordi At – sprog og forestillinger i udlændingebatten*.

- Årets BogForum fik over 33.000 besøgende. PEN havde en stand, som lå på hjørnet af "hovedstrøget" til alle scenerne, så den var synlig for flere, end vi er vant til, og der var bedre plads til tilhørerne, når FRIE ORD-talerne kom på. Der var 18 talere; Olav Hergel, Cecilie Rosdahl, Merete Pryds Helle, Christian Friis Bach, Niels Barfoed, Klaus Rothstein, Kristina Stoltz, Vincent F. Hendricks, Tor Nørretranders, Knud Vilby, Preben Wilhjelm, Ahmed Akkari, Lars Hvidberg, Drude Dahlerup, Lone Kühlmann, Rasmus Willig, Anne Marie Ejrnæs og Connie Bork.

Emnerne bredte sig over "Asylforældre som gidseltagere", "Queer-repræsentationer", "Om værdighed og rettighed -og hvorfor det er vigtigt", "Om flygtningekrisen i samtidslitteraturen", "Medmenneskelighed", "Opmærksomhed er det nye sort", "Oprindelige folks rettigheder", "Myten om 'den danske model'", "Mod til at tvivle", "Den nye anti-feminisme i Europa", "Hvis man vil være offer, skal man nok også blive det.", "Den moderne jubeloptimisme", og Anne Marie Ejrnæs og Connie Bork læste op af den fængslede tyrkiske forfatter Ahmet Altans essay "Forfatterens paradoks". Vi havde desuden en afstemning blandt publikum på standen, om hvorvidt Danmark i forhold til lande som forfølger, fængsler og dræber forfattere og journalister skal prioritere eksportindtægter og handelssamkvem, eller om ytringsfriheden vejer tungest. Resultatet blev som ventet et klart flertal for det frie ord, men aktionen var også primært lagt an på at sætte emnet til debat i lyset af drabet på den saudiarabiske journalist Jamal Khashoggi. PEN havde i forbindelse med Bogforum produceret et 'bogmærke' om PEN og med uddrag af PEN's charter, samt en notesbog og et postkort med sloganet "Frie ord". Vi modtog bl.a. tilskud fra Kulturstyrelsen, som takkes for at sikre, at PEN endnu en gang kan repræsentere alle de skribenter, som grundet censur og forfølgelse ikke kan deltage i frie bogmesser.

November:

- PEN højtideligholdt igen i 2018 den gamle mexicanske tradition på De Dødes Dag den 2. november med at mindes de mange myrdede og forsvundne journalister, digtere og forfattere i Mexico og andre latinamerikanske lande. I år skete det i samarbejde med en bredt anlagt kulturfestival i København. Festivalen fandt sted på Assistens Kirkegård, Literaturhaus i Møllegade og Verdenskulturcentret. Jens Lohmann præsenterede og Karsten Pharaos læste mexicanske digte højt.

- Den 13. november holdt vi det tredje, og årets sidste, debatmøde i Litteraturhuset i Nybrogade med temaet; *Bøgers liv og skæbne – har brugte bøger mere end ét liv?* Med oplivende og interessante oplæg fra antikvariatsboghandler H.-H. Børthy, souschef i Vangsgaards Antikvariat Christian Kaaber og daglig leder af antikvariatet Herman H. J. Lyng & Søn A/S Maria Girsel.

- PENs Litteraturfestival 2018 til støtte for fængslede og forfulgte kolleger, blev gennemført i København den 20. november i samarbejde med Litteraturhuset på Nybrogade, og den 28. november i Odense, i samarbejde med Centralbiblioteket. Vi måtte desværre aflyse Litteraturfestivalen i Århus på grund af interne uenigheder på universitetet. I København deltog følgende forfattere/digtere: Hanne Marie Svendsen, Pia Tafdrup, Narcisa Vucina, Knud Vilby og Stig Dalager. I Odense deltog forfatterne: Kåre Bluitgen, Jakob Vedelsby og Inge- Helene Fly. Begge arrangementer var velbesøgte.

December:

- Breve til fængslerne; Ved det tilbagevendende julemøde, hvor PENs medlemmer kan mødes over et glas gløgg og være med til at skrive hilsener til fængslede kolleger og/eller deres pårørende, blev der i år sendt breve til Thailand, Kina, Saudi-Arabien, Tibet, Ukraine, Rusland, Kirgisistan, Paraguay, Iran, Bahrain, Azerbajjan, Australien, Eritrea, Honduras, Tyrkiet og Viet Nam.

- Helsingør (Friby) afholdt i samarbejde med kommunens skoler to mangfoldighedsdage på Kulturværftet, for alle kommunens 9-klasser. Her medvirkede fribyforfattere og kunstnere fra Malmø, Helsingborg og

MORGENDAGEN

José Emilio Pacheco (1939-2014)

Da jeg var tyve fortalte de mig: "Man
Skal ofre sig for morgendagen".
Og vi ofrede livet på et alter
For den gud der aldrig kommer.
Her ved afslutningen ville jeg gerne mødes
Med de gamle mestre fra dengang.
De ville være nødt til at fortælle mig
Om al denne rædsel i dag virkelig var Morgendagen.

Oversættelse: Jens Lohmann

Helsingør. Mille Rode fortalte om fribyordningen og hvad det indebærer, at være en forfulgt forfatter/kunstner.

EN STOR OG VARM TAK til alle, der bidrog med vid og talent ved årets mange aktiviteter og arrangementer, og ikke mindst en stor tak til de fonde, foreninger og andre, der har støttet, lagt hus til og gjort det hele muligt.

Æresmedlemmer 2018

Alfabetisk efter land:

IRAN

Narges Mohammadi (k) aktivist og journalist, født i 1972. Direktør for Defenders of Human Rights Centre (DHRC), som er grundlagt af nobelprismodtageren Shirin Ebadi. Narges Mohammadi blev arresteret den 10. juni 2010 og fik en dom på 11 års fængsel, som senere ved en appeldomstol blev nedsat til seks års fængsel. Anklagerne lød bl.a. på propaganda mod regimet ved at rapportere om brud på menneskerettighederne, samarbejde med Shirin Ebadi og besøg af politiske fanger. Narges blev i 2011 løsladt mod kaution pga. dårligt helbred, men i marts 2012 blev hendes dom på seks års fængsel stadfæstet, og 21. april blev hun arresteret igen. Efter fire måneders fængselsophold blev hun i juli 2012 sendt på "tvangsorlov" pga. sin kritiske helbredstilstand med neurologiske lammelser, der forværres af forholdene i fængslet og af manglen på lægehjælp. I maj 2015 blev hun atter arresteret og et år senere, den 17. maj 2016, blev hun idømt yderligere 10 års fængsel for sin medvirken i en kampagne mod dødsstraf. Den 28. maj 2016 udsendte gruppen "The Nobel Women's Initiative" (bestående af seks kvindelige Nobelprismodtagere: Jody Williams, Shirin Ebadi, Wangari Maathai, Rigoberta Menchú Tum, Betty Williams og Mairead Maguire) et appelbrev til de iranske myndigheder, hvori de udtrykte deres bekymring for Narges Mohammadis helbred og appellerede til regimet om øjeblikkelig og betingelsesløs løsladelse af hende.

Trods sultestrejke og et åbent protestbrev, der blev omtalt i en række medier, trods internationale støtteklæringer (bl.a. fra Dansk PEN), trods Twitterstorme og trods appel fra 15 iranske parlamentsmedlemmer står den seneste dom på 10 års fængsel fast.

Æresmedlem af Dansk PEN siden 2012. Kontaktperson: Reza Rahimpour og Mille Rode

KINA

Gao Yu (k) journalist, født i 1944. Blev den 24. april 2014 anholdt og senere anklaget for at have lækket et internt og hemmeligt dokument fra kommunistpartiet til udenlandske medier. Kort tid efter blev hun vist frem på kinesisk fjernsyn, hvor hun indrømmede at have gjort sig skyld i en stor fejltagelse. Men denne tilståelse trak hun senere tilbage. Hun havde været under stærkt pres, fordi politiet truede med at fængsle hendes søn. Gao Yu har også tidligere været fængslet på grund af sin åbenlyse kritik af regimet. Retssagen mod hende begyndte 21. november 2014. Gao Yu blev i 2015 idømt syv års fængsel, men fik som følge af dårligt helbred senere samme år lov til at afsone resten af sin fængselsdom i husarrest eller på hospital. Hun nægttes fortsat tilladelse til at rejse til Tyskland, som har tilbudt at modtage hende til lægebehandling.

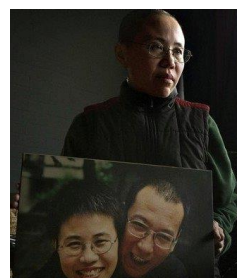
Æresmedlem af Dansk PEN fra 2014. Kontaktpersoner: Anne Marie Ejrnæs, Hanne Marie Svendsen og Connie Bork.

Ilham Tohti (m) Forfatter og professor på Minzu Universitet i Beijing, født 1969. Tilhører den etniske gruppe uighurerne, der hovedsageligt er muslimer fra Xinjiang. Han har markeret sig i debatten om uighurerne og kritiseret den kulturelle og sproglige undertrykkelse, de udsættes for. Bl.a. har han i 2006 etableret et website, Uyghur Online, som har til formål at tale uighurnes sag, men også at fremme forståelsen mellem Uyghurerne og Han-kineserne. Ilham Tohti er således en pragmatiker med moderate

holdninger, men ikke desto mindre er Uyghur Online forbudt i Kina, og han blev han fængslet 15. januar 2014 og senere på året idømt livsvarigt fængsel for separatisme. På trods af ihærdige protester verden over, bl.a. fra EU-parlamentet, er Ilham Tohti stadig fængslet. Ilham Tohti er blevet tildelt flere priser for sin kamp for demokrati, ytringsfrihed og menneskerettigheder. Æresmedlem af Dansk PEN fra 2014. Kontaktperson: Marianne Østergaard

Liu Xia (k) Lyriker og billedkunstner, født 1961. Blev frigivet og fik mulighed for at rejse til Tyskland 10. juli 2018. I de sidste otte år har hun været holdt i streng husarrest, efter at hendes mand, digteren og modtageren af Nobels fredspris Liu Xiaobo, blev idømt elleve års fængsel af de kinesiske myndigheder. I juli 2017 døde Liu Xiaobo. Liu Xia er ikke anklaget for nogen forbrydelse, men hendes lejlighed har været under konstant overvågning, hendes adgang til alle medier har været spærret, og hendes venner har ikke haft mulighed for at få kontakt med hende. Hendes helbred er under isolationen blevet meget skrøbeligt, og hun lider af stærke depressioner. Æresmedlem af Dansk PEN fra 2014. Kontaktpersoner: Anne Marie Ejrnæs, Hanne Marie Svendsen og Connie Bork.

Yao Wentian (m) forlægger fra Hongkong, født ca. 1941. Blev arresteret den 27. oktober 2013 og i maj 2014 idømt en straf på 10 års fængsel anklaget for smugleri. Alt tyder dog på, at fængslingen er politisk motiveret, og at Yao Wentian er kommet i myndighedernes søgelys på grund af sit samarbejde med den eksilerede dissidentforfatter Yu Lie og sine planer om at udgive dennes seneste bog, som skulle være kritisk over for Kinas præsident Xi Jinping. Yao Wentian har udgivet flere bøger, der er forbudt i Kina. Han lider af en række sygdomme afsoner efter forlydender på et fængselshospital. Flere forsøg på at få ham frigivet mod kaution har ikke båret frugt. Æresmedlem af Dansk PEN fra 2014. Kontaktpersoner: Anne Marie Ejrnæs, Hanne Marie Svendsen og Connie Bork.

SAUDI-ARABIEN

Raif Badawi (m) Blogger og webredaktør, født 1983. Startede et website, *Free Saudi Liberals*. Dømtes i 2013 for forbudte ytringer på dette, samt for at have krænket islam. Dette resulterede i ti års fængselsstraf og

1000 piskeslag fordelt med 50 ad gangen, uddelt efter fredagsbønnen uden for en moské i Jedda. Desuden fik han en bøde på et beløb svarende til 1,5 mio. kroner og forbud mod enhver medieaktivitet i 10 år efter løsladelsen samt udrejseforbud i den samme periode.

Dommen har udløst massive internationale protester, hvor ikke mindst International PEN og Amnesty International har ført an. De første og foreløbig eneste stokkeslag faldt 9. januar 2015. Siden har meldingerne om hans situation været mangelfulde og tvetydige. Til tider har det forlydt, at han stod overfor at skulle frigives, mens der til andre tider har verseret rygter om, at pryglestraffen ville blive genoptaget. I december 2015 blev Badawi pludselig flyttet fra fængslet i Jedda til et højrisikofængsel udenfor byen og siden har det været vanskeligt at få oplysninger ud om hans tilstand. Badawi har snart afsonet halvdelen af straffen på ti års fængsel. Han har sultestrejket flere gange, men har

genoptaget sit fødeindtag, da hans helbred er svækket. Dansk PEN er i kontakt med Badawis hustru Ensaf, der lever i eksil i Canada med parrets tre børn. Vi har stået bag en række initiativer, politisk, mediemæssigt og diplomatisk. Sammen med Amnesty International demonstrerede vi i 2015-2017 regelmæssigt ved den saudiarabiske ambassade i København. Vi har desuden ved flere lejligheder mødtes med det danske udenrigsministerium om sagen. Æresmedlem af Dansk PEN fra 2014. Kontaktpersoner: Aase Schmidt og Mille Rode.

Ashraf Fayadh (m) Født 1980, saudiarabisk digter, filmand og kunstner af palæstinensisk oprindelse. I december 2015 blev Fayadh dømt til døden for at frafalde og krænke islam. Ashraf Fayads appellerede dommen og i begyndelsen af februar 2016 blev dommen ændret til otte års fængsel og 800 piskeslag. Han udgav i 2012 en digtsamling i Beirut, som efterfølgende blev forbudt i Saudi- Arabien, men i den mellemliggende tid har Fayadh været aktiv som kunstner og filmmager, også på den internationale scene. Årsagerne til Fayadhs fængsling er uklare, men ifølge officielle kilder blev han dømt for blasfemi og apostasi. Uformelle kilder fortæller imidlertid, at Fayadh med sin mobiltelefon havde filmet det saudiarabiske sikkerhedspoliti tæve en mand til døde, og at fængslingen og dommen over ham havde forbindelse til denne begivenhed. I juni 2016 læste en af de delegerede på FNs menneskerettighedsrådsmøde et digt af Ashraf Fayadh højt for forsamlingen, under overværelse af bl.a. den saudiarabiske delegation. Der er i 2018 ikke sket nogen udvikling i Fayadhs sag. Æresmedlem af Dansk PEN fra 2015. Kontaktperson: Mille Rode.

Minister of Justice

His Excellency Dr. Walid Bin Muhammad Al-Samaani
Ministry of Justice, P.O. Box: 7775
Postal Code: 11427
Riyadh -Kingdom of Saudi Arabia

Copenhagen, 11. October 2018

Your Excellency

We are writing to you to express our deep concern regarding the detention of prominent writer and human rights activist Fahad al-Fahad. He has been detained since 6 April 2016 on charges related solely to his writing and peaceful activities.

In June 2017, the Specialized Criminal Court sentenced him to five years' imprisonment, a ten-years travel ban and a ban on writing and media work.

According to reports, "the judgment does not indicate the length of the ban on writing, but the Saudi judge said in the courtroom that the ban was for life".

The changes against al-Fahad include "violating the Saudi cybercrime law via tweets criticising the Saudi criminal justice system and government corruption" and "inciting hostility against the state, its structure, and its justice systems".

Freedom of expression is a barometer of the health of the society; Saudi Arabia's treatment of Fahad al-Fahad, as well as blogger Raif Badawi, human rights lawyer Wahleed Abu Al-Kheir, poet Ashraf Fayadh and the countless others, is a stark indictment of the commonplace repression that challenges any commitment to civil liberties that Saudi Arabia may profess to have. Commitments are not enough; they need to be represented by positive action.

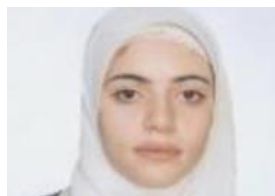
We urge the Saudi Arabian authorities to release Fahad al-Fahad and all other activists held solely for the peaceful exercise of their right to freedom of expression; We call for al-Fahad's sentence of imprisonment as well as the ban on writing and travel to be overturned immediately as they violate his basic human rights; And we call on Saudi Arabia to ratify, without reservation, the International Covenant on Civil and Political Rights.

Sincerely,

Per Øhrgaard, president of Danish PEN

SYRIEN

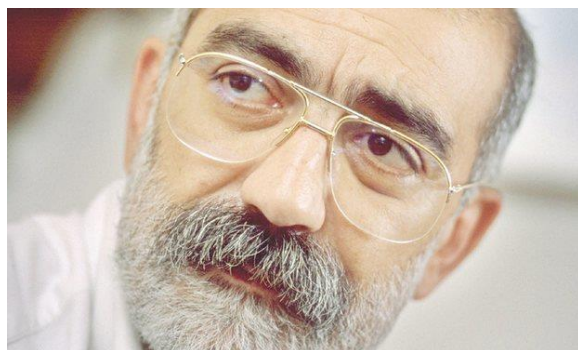
Tal Al-Mallouhi (k) Digter og blogger, født 1991. Arresteret 27. december 2009 i sit hjem i Homs, og bl.a. forhørt om sine blog-aktiviteter. Hun blev i februar 2011 idømt fem års fængsel på anklager om spionage til fordel for USA. Hun skulle løslades i december 2016, men vi har ikke modtaget oplysninger om, at hun er frigivet. Tidligere blev Tal Al-Mallouhi tilbageholdt i Douma kvindefængslet, men i følge flere arabiske aviser er hun nu anbragt i Adra fængslet nord for Damaskus. I oktober 2013

var der tale om, at Al-Mallouhi skulle være blandt de 50 kvindelige fanger, som præsident Bashar Al Assads regime ville løslade som led i en større udveksling af gidsler, men det skete ikke. Tal Al-Mallouhi skrev før hun blev fængslet på flere blogs, bl.a. en hun kaldte "My Blog", hvor hun lagde digte og artikler ud. Her forsvarede hun bl.a. den palæstinensiske sag. Tal Al-Mallouhi var, da hun blev arresteret kun godt 18 år

gammel, så vidt vides den yngste samvittighedsfange i Mellemøsten. Forholdene i Syrien gør det fortsat vanskeligt at indhente oplysninger i sager som disse, og der er grund til at frygte, at forholdene i de syriske fængsler er blevet betydeligt forværret under den lange og blodige borgerkrig. Æresmedlem af Dansk PEN siden 2010. Kontaktperson: Mille Rode.

TYRKIET

Ahmet Altan (m). Født i 1950. Altan har været journalist i mere end tyve år og har skrevet en række romaner og essaysamlinger. Han har arbejdet på alle niveauer af en avis både som reporter, udlandsredaktør og senest i fem år som chefredaktør på dagbladet Taraf, hvor han stoppede i september 2012. Siden har han især haft fokus på sit forfatterskab. Han blev arresteret 10. september 2016 og fik sin dom 16. februar 2018: Livstid uden mulighed for prøveløsladelse". Han er dømt for "attempting to overthrow the constitutional order". I Vesten er Altan især kendt som en markant journalist, men hans romaner og essays har været bestsellere i Tyrkiet siden 1980'erne. Han regnes for en af Tyrkiets store intellektuelle. Han behersker både den aktuelle kommentar og det selvstændige litterære værk. Altan har skrevet en ny essay- og erindringsbog fra fængslet. Den er ikke udgivet på tyrkisk, men udkom på tysk i efteråret 2018 og den kommer på engelsk i marts 2019. Oversættelsen er i gang og senere i 2019 vil den også udkomme på dansk.

I Dansk PEN har Anne Marie Ejrnæs, Connie Bork og Hanne Marie Svendsen oversat hans essay "Forfatterens Paradoks", som blev bragt i Politiken 22. september 2018. I essayet siger han bl.a. "Lige gyldigt hvor I låser mig inde, vil jeg rejse i verden på mit grænseløse sinds vinger". De forskellige artikler, som har været bragt i både dansk og udenlandsk presse, er med til at skabe fokus på Altans sag og udbrede kendskabet til hans situation som livstidsfange. Ahmet Altan blev æresmedlem af Dansk PEN i 2018. Kontaktpersoner: Anne Marie Ejrnæs, Connie Bork og Hanne Marie Svendsen.

Muharrem Erbey (m) Advokat i menneskerettighedssager i det sydøstlige Tyrkiet og forfatter til adskillige artikler om kultur og menneskerettigheder samt udgiver af tyrkiske og kurdiske fortællinger. Som advokat har han bl.a. ført sager ved Den europæiske Menneskerettighedsdomstol, og han har modtaget den fornemme franske pris *Ludovic-Trarieux International Human Rights Prize 2012*, som Nelson Mandela var den første modtager af. Muharrem Erbey blev sammen med 80 andre arresteret i december 2009. Erbey er bl.a.

anklaget for at prøve at "ydmyge den tyrkiske stat" i taler holdt i udenlandske parlamenter, for at være advokat for Diyarbakirs borgmester, Osman Baydemir, for frivilligt at følge en række anti-terror retssager, for at udtale sig til Roj TV plus yderligere en stribe af absurde anklager. PEN mener, at samtlige anklager er politisk motiverede, og at han blev tilbageholdt på grund af den påståede forbindelse med kurdiske politiske partier. Erbey Muharrem sad i mere end fire år (1.570 dage) uden dom i detentionsfængslet i Diyarbakir, men blev løsladt i april 2014. Sigtelserne mod ham er imidlertid opretholdt. Den 28. marts 2017 blev Muharrem Erbey idømt seks år og tre måneders fængsel for at være medlem af en ulovlig organisation. Dommeren lod ham gå, bl.a. fordi han allerede havde siddet fængslet i mere end fire år, men anklageren ankede afgørelsen. Hvis Muharrem Erbey taber appelsagen, vil han miste sin bestalling, og han vil i så fald anke til højesteret. WiPC er i kontakt med Muharrem Erbey. Æresmedlem af Dansk PEN siden 2013. Kontaktperson: Anne Marie Ejrnæs og Connie Bork.

Nedim Şener (m) og **Ahmet Şık (m)** Begge uafhængige journalister og forfattere, der arbejder med undersøgende journalistik. De blev arresteret den 3. marts 2011 og anklaget for medlemskab af og støtte til Ergenekon, der er en væbnet terrororganisation – en såkaldt dybstatssammensværgelse, der planlægger et kup i Tyrkiet. Anklagen om et tilhørsforhold til Ergenekon er dybt ironisk, eftersom de to journalister

tidligere har udgivet kritiske bøger og artikler med afsløringer relateret til Ergenekon. Den 12. marts 2012 blev Şık og Şener løsladt, bl.a. efter internationalt pres, men der er fortsat rejst sigtelser mod dem for at påvirke det politiske klima og forberede et kup gennem deres artikler og bøger. Ahmet Şık blev fængslet igen 30. december 2016 og er nu sigtet for at sprede propaganda for adskillige terrororganisationer. Şener og Şık har været æresmedlemmer af Dansk PEN siden 2012. Kontaktperson: Anne Marie Ejrnæs.

Deniz Zarakolu (m) Forfatter og oversætter, søn af Ayşe Nur Zarakolu og Ragıp Zarakolu, begge forlæggere og menneskerettighedsadvokater.

Deniz Zarakolu har bl.a. udgivet bøger om den politiske filosof Thomas Hobbes og om Tyrkiets retsvæsen. Han blev arresteret 7. oktober 2011 i sit hjem i Istanbul, som led i en bølge af arrestationer af intellektuelle med bånd til det pro-kurdiske Freds- og Demokrati-Parti (BDP). Han blev varetægtsfængslet og anklaget for ledelse af en væbnet organisation (iflg. straffeloven) og for at lede en terrororganisation (iflg. anti-terrorloven). PEN er overbevist om, at det er falske anklager, og at han ikke har forbindelse til hverken terrorisme eller voldelige aktioner. Deniz Zarakolu blev frigivet 27. marts 2014, efter to et halvt års varetægtsfængsling, men anklagerne mod ham er opretholdt, og han risikerer 6-12 års fængsel, hvis han dømmes. Æresmedlem af Dansk PEN siden 2013.

Kontaktpersoner: Joan Schmidt, Connie Bork og Hüseyin Duydu.

Medlemmer:

Ved udgangen af 2017 havde Dansk PEN 321 betalende medlemmer. I løbet af 2018 har vi måttet stryge 12 medlemmer fra medlemslisten som følge af kontingentrestance. Derudover er syv medlemmer er gået bort. Til gengæld har foreningen fået 23 nye medlemmer, så vi ved udgangen af 2018 tæller 325 betalende medlemmer. Det er samlet set en fremgang, men ikke nær nok.

Dansk PEN er i gang med at udvide sin medlemskreds. I begge vore skandinaviske nabolande har PEN mange flere medlemmer end i Danmark. Det kan ikke passe, at kun nogle få hundrede mennesker i Danmark er optaget af at forsvare ytringsfrihedens vilkår og gå op imod hadefuld tale. Vi skal ikke være så naive at tro, at ytringsfriheden er sikret alene ved grundlovens § 77, for lovgivning er aldrig nok i sig selv. Vi går ind for alles ret til at sige og skrive præcis, hvad de vil – og for retten til om nødvendigt at kritisere ytringer, som alene har til formål at sværte bestemte grupper eller individer.

Vores kampagne er begyndt at give resultater, men der skal mere til! Derfor *opfordres nok engang alle medlemmer af PEN til at skaffe mindst ét nyt medlem*. Vores egne erfaringer i bestyrelsen fortæller os, at det ikke er så svært – blandt andet fordi mange, som man troede allerede var medlemmer, ikke er det. Vores forening skal selv kunne finansiere sin daglige drift. Det vil også stille os bedre over for de myndigheder og fonde, som vi altid vil have brug for at søge støtte hos til særlige opgaver.

I 2018 har vi desværre måttet tage afsked med syv mangeårige og trofaste PEN-medlemmer. Det drejer sig om journalist Karl Johan Mikkelsen, forlægger Merete Ries, journalist Werner Svendsen, filosof Peter Kemp, Journalist Finn Slumstrup, forfatter Benny Andersen og senest forfatter Troels Kløvedal.

Støttekredsen:

Vi oprettede tilbage i 2007 en støttekreds, dels for at sikre foreningen et bedre indtægtsgrundlag, dels for at gøre det muligt for foreninger, virksomheder og ikke mindst enkeltpersoner, der bakker op om PENs arbejde, men ikke uden videre kan regnes som PEN-medlemmer, fordi de ikke er skribenter, at støtte foreningens arbejde. Medlemmer af støttekredsen holdes løbende orienteret og inviteres til at deltage i en række af de aktiviteter, vi sætter i søen.

I 2018 bestod støttekredsen af Forlæggerforeningen, Gyldendal, Journalistforbundet, Dansk Magisterforening, Folkeskolen og Månedsmagasinet undervisere, Lindhardt & Ringhof, Aarhus Universitetsforlag samt en mindre kreds af enkeltpersoner.

Det er en tilståelsessag, at bestyrelsen i flere år ikke har lagt nok arbejde i at få udvidet støttekredsen. I 2019 vil dette blive prioriteret højt, og samtidig vil vi forbinde vores tak til de nuværende medlemmer af støttekreds med en opfordring til dem til at ”prale” med deres støtte til os og således gøre det attraktivt for andre at være med i kredsen.

Økonomi:

Da vi sidste år fremlagde regnskabet på generalforsamling, var det med stor bekymring for foreningens fremtidige virke. Plums Fond, der i mange år har udgjort PENs rygstøtte ved at finansiere hovedparten af sekretariatsudgifterne og dermed den daglige drift af foreningen, havde meddelt, at de ikke havde mulighed for at fortsætte denne ordning. Bestyrelsen stod dermed i den situation, at vi enten måtte forsøge at skaffe andre midler til honorering af foreningens daglige leder eller opgive at have et fast sekretariat. Sidstnævnte ville i praksis have betydet, at foreningen måtte opgive langt størstedelen af sine aktiviteter, hvorved Dansk PENs eksistens i realiteten ville være truet.

Det har derfor i årets løb haft bestyrelsens allerhøjeste bevågenhed og prioritet, at finde andre finansieringskilder, så foreningens fortsatte virke var garanteret her og nu, og som på lidt længere sigt kunne bidrage til at sikre, at foreningen får en mere stabil økonomi, der gør det muligt at drive det lille sekretariat.

Det er en stor glæde at kunne fortælle, at dette er lykkedes!

To meget flotte bevillinger, dels fra *Aage og Johanne Louis-Hansens Fond*, dels fra *Politiken-Fonden*, har sikret Dansk PENs fortsatte virke i foreløbig to år. Bestyrelsen er meget taknemmelig for denne støtte og opbakning.

Derudover vil vi gerne takke *Kulturstyrelsen* for endnu engang at have ydet støtte til PENs aktiviteter i efteråret, dels i forbindelse med årets BogForum, dels som støtte til PENs Litteraturfestival til støtte for fængslede og forfulgte kolleger.

Det skal endnu engang understreges, at PENs mulighed for at hjælpe og gøre en forskel for kolleger rundt om i verden, der udsættes for trusler, fængslinger, drab og forsvindinger, helt afhænger af den opbakning

foreningen har fra medlemmerne, fra støttekredsen og fra velvillige fonde, foreninger og andre. I det vi takker hver og en for den støtte I yder, minder vi samtidig om, at en stabil økonomi på længere sigt bedst sikres ved, at mange flere melder sig ind.

Bestyrelsen i 2018:

Bestyrelsen bestod i 2018 af Per Øhrgaard (præsident) Connie Bork (vicepræsident), Klaus Slavensky (kasserer), Marianne Østergaard, Asef Soltanzadeh, Jens Lohmann, Niels Ivar Larsen, Christina Hesselholdt, Adil Erdem, Knud Lindholm Lau og Uffe Gardel.

Der har i alt været afholdt otte bestyrelsesmøder i 2018.